

VAN OVER DE IESSEL

April 2014

Met in disse editie:

- *“Gast van aanderweg”*: deur *Henk Vos*
- *“Drenten”* deur *Henk Hooijer*
- *“De Baustelle”* deur *Co Mateboer*
- *“Palmposen”* deur *Diny Kloek*
- *“Zovölle kussen”* deur *Corrie Overmars*
- *“Leste, lange verael”* deur *Riek van der Wulp*

Colofon

•Joargaank 05, Nummer 02

•Oetgave: 1 april 2014

•Duur: SchrieversBond Overijssel
Iesselacademie
Twentse Welle
Provincie Overijssel

Redactie:

- Wim van Leussen
- Henk Vos
- Riek van der Wulp
- Lo van der Wulp

Redactieadres: riekenlo@chello.nl (Riek en Lo van der Wulp)

Webpagina: Wim Holsappel

Lay-out: Diny Kloek en Alien Valk

Foto's: Riek van der Wulp, Doortje en John Stam
of een bi-jdraege van de auteur

Volgende editie: 01-07-2014

Biedreagen

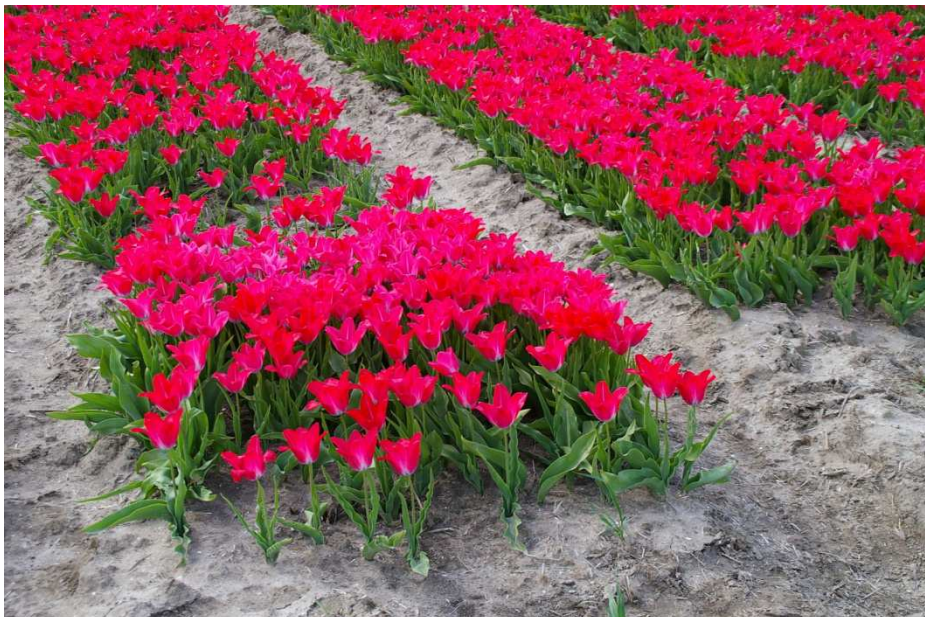
Uterlijk 2 moand veur de doatum van uitkomen!

b.v.k. 12pt. letter Times New Roman

evt. foto/tekening (>0.5 Mb of 300 dpi) los der bi-j!

Spelling: die gebruikelijk is in de regio.

Met vermelding van naeme auteur en streek of plaese woor het dialect vandoan kump

Inhold

titel	schrijver	pagina
Veurblad		1
Colofon		2
Inhold		3
Meuite weerd		4
Bodbreef: Kreenk vuur de Twentse Sproak.		5
Van de redactie	Wim van Leussen	6
Strip Meneer Achterkamp	Kampman en Mollink	7
Drenten	Henk Hooijer	8
Palmpoasen	Diny Kloek	10
Gast van aanderweg:	Henk Vos	11
De beukeboom	Femmy Woltman	14
Dree vassies	Mineke Mollink	15
Dauwtrappen	Fenny Martens	16
De Baustelle	Co Mateboer	17
Lentekriebels Lentegroeten	in 150 woorden met: Femmy Woltman	19
Veurjaorskriebels	Henk Hooijer	20
Stamroze	Dick Podt	21
Dagbook deurgevven	Bert Wolbert	22
Der bin zovöllekussen	Corrie Overmars	24
Et lange, leste verael: Saander en Midas	Riek van der Wulp	26

Meuite weerd umme te wieten

Cursus zaoterdag 25 januari 2014.

Het was kold, die zaoterdag. De Synagoge in Dalfsen was nog niet op temperatuur.

Maar er was koffie en een koek.

Het thema van disse cursusdag was: metaforen – achtergrondinformatie bi'j het gebruik van beelden in teksten.

Op taofel stond een ganzenbord. Dat had een doel, heurde bi'j de opdrachten die Jeany en Klaske bedacht hadden.

Wi'j schreven en schrapten en namen gezamenlijk onze teksten deur.

Soms klonk er een zucht, geritsel, gefluuster. Het werd warmer in de Synagoge.

Het resultaat van een leerzame cursusdag.

Bodbreef: Kreenk vuur de Twentse Sproak.

'n Niejn Bodbreef oawer een niejn Twentsen koepel: de Twente Akademie

In maart dialectmoand kump 'n niejn Bodbreef oet.

Doarin:

'n niejn digitalen Twentsen koepel: De Twentse Akademie

Hans Haamberg, een sympathiekn eigenaar van de Kospman in Tilligt

Twents cryptogram van Johan Pot oet Losser

faillissementscurator mr. Wouter Weenink oawer het belang van plat in zien wark

symposium oawer ,t belang van plat in 't openbaar bestuur

gedichten en verhalen oet 'n Kreenk vuur de Twentse Sproak

Neem een abbonement. Kost mer 16 euro vuur een heel joar.

Mail noar dannenberg@twenthetekst.nl

Van de redactie...

De winter hef oons nie al te völle plaogd. Dus wéér gien elfsteedntocht. In februwaerie waann d'r mangs daengn dej, wat de temperatuur betröf, an de kötte broek dachn. Ma een heel eande van huus was t'r snee zat en ol die meansn die op de Weiznsee hun beste wolln doen kon zo weer nuus gaone. Jong jonge, door bint a gewone bärgn zat en dan **ok** nog is van die machtige grote sneebultn.

Wat konne wi-j weer genieth van de Olympische ploeg bi-j Poetin in 't laand. Met een grote kruuwaengn vol medaljes kwaamm oonze "heldn" op huus an. De iene had duudlijk meer schik dan de aander, ma wat wil iej ok aj met een pae duuzendste van een seconde veschil oen fel begeerde goldn plakke net nie hebt. Gewoon, aover veer joor weer oen beste doen um dan **de beste** te waene.

De april uitgave "Van aover de Iessel"zit weer heel knap in mekaere en stiet vol met mooi wärk. Prachtige verhaaln en gevulige gedichtn eschreemn deur liefhebbers van oonze streektaal.

Meneer Achterkamp weet 't weer leuk te brengn. Henk Hooijer vertelt dette, van geboorte, een Drent is en zich door nie veur schaemt. Diny Kloek hef een gedicht aover palmpaasn en Femmy Woltman beschref de beukeboom.

Gast van aanderweg is ditmaol Abel Darwinkel en beschreemn deur Henk Vos. Mineke Mollink löt de lezers weer genieth van drie vassies. Fenny Martens giet dauwtrappen en roadpleegt de routekaart. Co Mateboer schref aover de Baustelle. Femmy Woltman en Henk Hooijer vertelt, in honderdvieftig woordn, aover lentegroetn en veurjoorskriebels. Bert Wolbers hef een "spanned" verhaal aover oorlogsnaerigheid. Corry Overmars vertelt det t'r machtig völle soortn kussn bint. Dick Podt vindt de Stamroze een dappere bloeme en 't leste verael is eschreemn deur Riek van der Wulp. 't Giet aover Saander en Midas. Völle leasplezier met nr. 17 van VODI en härtelijke groetn naemens de redactie.

Wim van Leussen.

© JK

Drenten

Ik weet niet of het bij jullie bekend is, maar ik bin een Drent. Daor wik best veur uitkomen en daor schaam ik mij ook niks veur. Het is trouwens ook iets waor as ik helemaole niks an doen kan. Dat is mij gewoon aoverkomen.

Misschien klinkt het jullie wat vrömd in de oren, maar ik bin d'r zölf wel een beettie trots op. Wat zeg ik een beettie trots, eigenlijk bin ik d'r harstikke trots op. Die trots is natuurlijk nargens op gebaseerd, want as ik vief kilométer zuudelijker was geboren dan waa'k Oaveriesselaar ewest en dartig kilometer naor het oosten en ik had mij zölf Duutser mutten neumen.

Maar dat bin'k niet, ik bin Drent en dat hef toch wel wat.

Nou en wat is dan de meerwaarde van het Drent wezen zu'j oe wel of vroagen?

Dat za'k oe dus ies even haorfijn uut de doeken doen. Naost de goeie eigenschappen die a'j bij inwoners van aandere provincies ook wel antreft, hebbe wij Drenten nog een bijzondere eigenschap. Een eigenschap waor wij een bulte plezier an beleeft. Wij laot oons namelijk niks wies maken. Nee, ie maakt mit oons de kachel niet an. Wij beschikt – kun'j zeggen – aover een gezonde dosis achterdocht.

Daor wordt in een hiel old gezegde ook al melding van emaaft. Want die luudt: “De Here hef de Drent gewrocht, uut törf, jenever en achterdocht.”

Dit gezegde wordt deur sommige miensen wel ies wat negatief uutelegd. Maar dat mut ze niet doen. Want goed beschouwd, wat veur negatiefs zit er nou in? Ja dat gewrocht dat had er wat mij betreft niet in hoeven te staon. Want dat hef toch iets moeizaams in zich. Maar neem maar van mij an, het kriegen van Drenten giet echt niet moeilijker dan dat et bij aanderen giet.

Dus niks gewrocht! Het zal d'r wel inezet wezen umme dat het riemen mus. Dichterlijke vrijheid zeg maar.

Dat wij Drenten op etrökken bint uut turf, dat mu'j aoverdrachtelijk zien.

Net as stienkool, die de name kreeg van het zwarte gold, was turf vrogger een kostbaar iets. Nog veule weerdevoller dan echt gold. Want echt gold daor kun ie niet op kaoken en daor kree'j ook mit gien meugelijkheid de kamer warm mit.

Nee, turf worde in die tied eziene as gold.

Dus as d'r ezegd worde dat de Drenten opetrökken bint uut turf, dan wol men daormit angeven dat dat meinsen van gold bint. Een beettie roeg in de mond. Maar wel meinsen waor a'j wat an hebt.

Dat waren tenminste meinsen die bereid waren umme veur een hongerloontie van 's morgens vrog tot 's aovonds late in de blubber te warken umme de lui in het westen van het laand van warmte te veurzien.

Die lui deuden d'r niet moeilijk aover dat ze veur een aalmoes zich uut de naod mussen warken umme van Zwartsluus een groot en deftig dorp te maken.

Ie hadden as warkgever van die meinsen zondermeer gold in de haanden.

Dan even iets aover de jenever, die volgens dat olde gezegde ook een bouwstof van het lichaam der Drenten is. Onzin. Klinkklaore onzin! As wij Drenten ons sniet, dan komp d'r gewoon bloed uut en gien jonge of olde klaore heur. Nou niet en vrogger ook niet. Dat de Dreinse veenarbeiders vrogger wat aovervloedig jenever consumeerden was eigenlijk niet zo'n wonder. De Fraansen gruiden op tussen de wiendroeven en drunken dan ook gretig van het product wat ze daor van meuken. De Drenten gruiden op tussen de jeneverbesstruken. Dus

het liekt mij niet meer dan logisch dat de Drenten wel raod wussen mit het draankie wat daorvan emaakt worde. En dan is het toch min umme de Drenten of te schilderen as olde zoepers en de Fraansen bewonderend Bourgondiërs te neumen.

Tenslotte wi'k het nog een keer hebben over het woord achterdocht, wat in dat riempie ter sprake komp. Ik heb oe al uitgelegd dat dat woord in mien ogen een hiele positieve eigenschap is van ons Drenten. Ie wordt tegenwoordig te pas en te onpas ewaarschouwd veur cybercriminelen. Patjakkers die oe via internet van oen zoerverdiende geld probeert of te hölpen. Steeds wordt d'r op ehamerd da'j achterdochtig mut wezen.

Kiek an dan zitte wij Drenten dus goed. Achterdocht zit bij oons in de genen ingebakken.

Henk Hooijer -Zwartsluis-

Palmpoasen

Met palmpoasen is 't wear fees,
nen optoch deur de stroaten.
't Nije leam wördt e'vierd,
wichter dáánst uutgeloaten.

Met in ear haand nen palmpoasenstok,
nen haantie op nen rad;
nen slinger snuupies der umtoe,
palmtakkies in nen ståt.

Vol ongeduld stoat ze te wachen
totdat 't fees begint.
As eindelijk de muziek geet spöllen
vörmt zich een kleurig lint.

Dat lint trekt langzaam deur de stroaten,
Derk met nen klepper löp veuran,
dan de muziek, de boerendáánsers,
de wichter goat der achteran.

De kleinsten, mangs op papa's schôlder,
kunt al dat lekkers neet wearstoan,
ziej knaagt alvaste 'n kop van 't haantie
nog veur 'n optoch is e'doan !

En langs de weg stoat drommen meansen;
ziej kiek dat mooie schouwspel an.
Blij met zo'n leamdige traditie;
hoald em in eare zo lange as 't kan !

*Diny Kloek
Hellendoorn*

Gast van aanderweg deur Henk Vos

In gesprek met Abel Darwinkel

Van Hoogevene naor Beiln is niet zo'n vreselijk einde met de auto, mar lopend is et veur mi-j niet te doen. Woarumme as ik naor Beiln mus? Umme met de "Gast van aanderweg" te praoten die wi-j in et digitale tiedschrift, "Van over de Iessel" an de lezer wilt veursteln. En die warkt in Beiln bi-j het "Huuus van de Taol", vandaor.

Ik was ni-jschierig wat ze doar uutspeekten op dat buro. En dat was nogal wat.

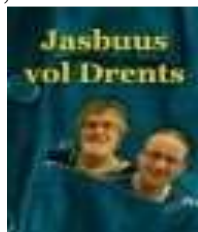
Nao de koffie hef Abel, want dat was degene waor ik veur op pad gung, mi-j rond e-leid. Hij was alleen in huus dus wi-j kun overal in zonder iene lastig te valn. Een mooi steegie umme te warken. Ik heb et wel is minder e-ziene. De verschillende zaalties waor ze warkten en zaken organiseerden die in verband met veural et Drentse dialect staon. En dan kun ie zien dat de Drenten al lange bezig e-west hebt met heur dialect. Een aantal plaanken vol met boeken en geschriften van talloze bekende en minder bekende schrievers ligt daor op lezers en kopers te wachten

De uutgeverij-je van het Drentse boek zit daor ook. Ik had nooit kun bedenken dat er zoveule boeken in het Drentse e-schreem bint. Bekend is natuurlijk ook dat er nogal wat Drentse verenigingn bint in de grotere plaatsen in Nederland. Ok biedt ze umme de kas wat te spekken soevernieties in de 'kiepshop' ter verkoop an . Meestal stiet er wel een spreukie of gezegde in het Drents op. Iets umover noa te denken veur een verjoardag.

Wat Abel in zien veurgaonde jaorene e-daone hef, ku-j in zien C.V wel lezen.

Vandaag de dag hebt ze weer wat onder haanden, waor ik en veule aandern ök an met mag doen. Daor gaot ze ok wel is met op pad um dat in een zaal met mensen te presenteern.

Ze, dat bint Jan Germs en Abel Darwinkel. Ik heb ze met 'e-maakt in de bibliotheek in Hoogevene. Was de muite weerd ai-j van taal haoldt en met name van dialect. In et kort kom et er op neer dat ie in mut vuln hoe as veur etzülfd ding of gezegde in verschillende dialecten van Drente e-zegd of bedoeld wordt. Een heel karwei um dat allemaol te archiveern. Lös van mekare hebt ze gezamenlijk dacht ik ok al meer dan duzend keer veur de Drentse televisie et korte programma, "een Jasbuus vol Drents"presenteerd.

Verder las ik in de kraante van Midden Drente van '**donderdag 31 oktober 2013**' dat wi-j volgens sommige westerlingn deur oons accent soms niet verstaanbaar overkwaamn. Een professor, het kan ok een hoogleraar e-west hem, stelde in dat stuk dat bi-jveurbeeld het achterhoeks zeer wel verstaanbaar overkomp en de muite weerd um in ere te haoln. En gliek hef è.

Nao dat ik een heel schoffie met Abel over allerlei zaken over et dialect had e-proat, Abel in zien Drents en ik in mien Sallands of Zuud-Drents. En wi-j verstun mekare best en begrepen mekare ök nog, had ik et gevuul.

Ik kan ok nog eem anbeveeln umme "Huuus van de Toal" an te klikken op internet. Ku-j nog meer interessante dingen, o.a van wat Abel zo dut, lezen.

Abel Darwinkel – CV

Abel Darwinkel (Assen, 1968) groeide achtereenvolgens op in Norg, Steenderen in de Achterhoek en Bedum. Binnen het gezin waarin hij opgroeide, werd altijd Drents gesproken.

Met een Vwo-diploma op zak woonde hij een jaar in Lyon in Frankrijk, waar hij vloeiend Frans leerde spreken. Begin jaren '90 studeerde hij Frans (propedeuse) en Algemene Literatuurwetenschappen aan de RUG in Groningen zonder die studie te voltooien.

Na zijn studie was hij werkzaam in de journalistiek, voor hij in 2003 medewerker werd bij het Drentse streektaalinstituut **Huus van de Taol**. Darwinkel was co-auteur van *'Moi! Taalgids Drenthe'* (2005), auteur en samensteller van *'Molentaal De meul wet van gien wieken'* (2007). Voorts schreef hij een artikel voor *'Dialectenboek 9, Streektaal in spelletjes'* (2007), *Dialectenboek 10*, *'Moi, adieë en salut'* (2009), en vertaalde hij het wereldberoemde sprookje *Le petit prince* van Antoine de Saint Exupéry in het Drents.

Darwinkel publiceerde enkele gedichten en verhalen in de bloemlezing *Angst en verlangst* (2010). In 2012 schreef hij samen met dr. Siemon Reker *Taolkiekjes*, een lezenswaardig boekje met ruim dertig bijdragen over taal op basis van de Drentse en Groningse zinnen uit de Reeks Nederlandse Dialectatlassen. In het voorjaar van 2014 verschijnt een bundel columns van zijn hand met de titel *Strunen in de Taoltuun*.

Verhael van Abel Darwinkel.

Knikkern

In mien knikkerbuul zaten een paor pikzwaarte katteogen waor ik slim wies met was. Ik wol der geern een stuk of tien meer van hebben, mor ik wol mien eigen knikkers vanzölf niet verleeizen. De aander jonkies oet mien klas dussen 't niet waogen met mij om katteogen te knikkern. Ik won host altied. "Wil jij wel met mij een katteoog opdoon?" vreug ik Johan, een jong die veer klassen hoger zat. "Jaowel, een op lest," zee e drekt.

Op ouze schooul muchten wij èngelijk niet tegen kleinere jonkies knikkern, mor Johan was niet benauwd veur de meesters en juffers en boetendes had ik hum ja vraogd. Waorum zul Goliath niet tegen een kleine Daovid vechten willen.

't Eerste pottie gung niet haard. Wij dussen beiden niet as eerste kuren. Johan wol net zo laang waachten tot ik mikken zul en dan kun hij van dichtbij makkelk winnen. Mor zu'n gaorenklopper was ik vanzölf niet. Der kwam al gauw een meester an die Johan stief bij de aarm pakte en zee: "Mug jij tegen kleine jonkies knikkern?" "Muggen neeit vanzölf, mor hij wol 't zo geern", zee Johan brutaol. Meester heuil Johan stief vaast en keek mij vraogend an. Ik knikte gauw van jao. "Dan moej 't zölf mor weeiten," zee meester en hij leuit Johan weer lös.

't Traoge knikkern begon Johan dik te vervillen. Hij wör roeg in de pokkel.

"Zo kan'k ja wel waachten tot 'k een ons weeg", reuip e. Hij mikte van een paor meter, de knikker bleef vlak bij 't pottie liggen. Met een steek in de maog van opwinding gaf ik de katteoog 't leste zettie.

"Tweei op, lest," reuip Johan. 't Speulketeer was nog niet oflopen, der gauw met de katteoog die ik wonnen had vandeur gaon, much niet. Je mussen deurknikkern tot de bel ludde.

We waren nog mor net gaangs met 't tweede pottie of der kwamen een stuk of veer kammeraodties van Johan an. "Knikker jij met een eersteklasserie?", knezen ze.

"Ja," zee Johan, "hij wol 't zölf en boetendien hef e 't eerste pottie al wonnen."

"Haha," laachten ze, "Johan verlös van een eersteklasser, zu'n boksemschieterie?"

Gelukkig leuipen ze gauw wieder.

Bij het tweede pottie lag de leste knikker achter een dikke steinen paol. Ik had daor wel ies eerder knikkerd en ik wus daj met een boogie om de betonnen paol hen kuren mussen. De stoeptegél veur 't pottie leuip een beetie of. De knikker kun dan mooi naor beneden in 't pottie rulen. Dat kun, mor je mussen wel gooud acht geven daj niet te haard kuurden.

De schooulbel gung. Wij mussen naor binnen. "De bel," zee ik, "wij moeten naor binnen."

"Nikstervan!" zee Johan. "Deurknikkern, pottie ofmaaken." Ik zaag de kinder oet mien klas naor binnen lopen. Ik twiefelde wat of ik dooun mus. Te laot kommen dus ik niet. Wat zul meester daor wel niet van zeggen? Ik knikkerde mor wieder.

Johan wör der niet aans van, hij vernam wel dat ik benauwd was om te laot te kommen. Hij waachte net zo laang tot ik mikken zul en dan kun hij het pottie winnen. De leste kinder trokken de deur dicht. Wij bleven allennig achter. 't Schooulplein leek mij ineeinen zo groot en leeg en stil tooou. Ik keek naor de driei katteogen in 't pottie. Ze blonken in de zun. Ik kun niet langer waachten. Noe mus ik wel mikken. Op de kneeien gung ik achter de pikzwaarte katteoog zitten, de vinger trilde mij evenies.

Ik tikte de knikker even an met mien wiesvinger en met een mooi boogie rold'e naor de aander kaant van de betonnen paol. "Hèn?" zee Johan verbaosd, "verdomme."

Ik had gooud kuurd. Met 't haart in de ströt greep ik mien veer katteogen, dee ze in de knikkerbuul en rende met een rooie kop de schooul in.

Johan hef nooit weer met mij knikkerd.

Abel Darwinkel

De beukeboom

Vlak naost de olde kaarke
daor stiet de beukeboom.
Eur skiensel in de grachte,
een beeld zo wondermooi.
Hoe krachtig is eur strakke lief,
hoe siert de blaedertooi.
'k Wol zeggen 'k eb eur o zo lief,
die olde beukeboom,
die olde beukeboom.

As aarfsttinten zuchten,
de grond bedekt mit blad,
verpreidt ze alle vruchten,
't is wat ze achterlat.
Veraandering in de natuur
en siert een ni-je tooi.
Bedekt een donzig witte vracht,
die olde beukeboom,
die olde beukeboom,

Het heden dreg 't verleden,
maar steeds vol levenslust.
Een eeuw ver overschreden,
eur leven kent gien rust.
As ienheid mit de toren
en 't blef een mooie droom
Blief altied bi-j ons wonen
o olde beukeboom,
o olde beukeboom.

*Femmy Woltman-Groen
Giethoorn*

Dree vassies van Mineke Mollink

D'r was eens 'n smal weggien

Det lag achter 'n mooi heggien

Ma niemand wol 't lopen

Al stun het hekkien open...

Men vun 't een völs te meujlijk pad

Van allenig 't idee al wödden iej 't zat

D'r waren ok fijne brede weage

Ha-j ok gin las van die akelige heage!

Ma 't brede pad wödden völs te vol

Het eisen steeds vaker zienen tol

Toen köazen sommigen ma hun eigen weggien

En verdwenen achter 'n beuken heggien...

D'r was eens een klean radertien
Den wödden arg onderschat
He-j wödden gewoon niet met eteld
Men dach allenig ma an geld
En zo duur was he-j niet eens.
Zo hef he-j op een zekere dag
Helemoale zat van 't hoongelach
Een kleane hapering in esteld
Noe is he-j nummer éne den telt.

D'r was eens 'n mooi duufien den had 'n zere knie
De dokter den hem zo zag kröpp'len zea: "Fysiotherapie!
Dan loop iej weer as 'n haazen den bange is veur de jager
Boavendien goat 't er wat pöndties of en wörd iej lekker mager."
Ma toch a-j 't zakie goed bekiekt en is he-j goed op dreef
Dan waggelt he-j te völle en stiet zien gattien scheef.

Dauwtrappen

Biej dag en dauw gung ik op pad
Het veurjoar tegemoot
Mien fietstassen dee hak vol epakt
Met dreenk en met brood.

Zo vrögge in moarn lik alles pril
Nen daamp leai oaver 't laand
Nen boer had net zeen laand eploegd
Met heuge ribbels zaand.

Ik kwamme laanks nen breedn sloot
Doar steu nen zwaane in't grös
Hee leup noa mij te bloazen
Hee bescharmen doar zeen nös.

'k Zag de wolkn speegeln in den sloot
Het reet weidn op de wind
De zonne braan mij in de nek
Wat ik weldoadig vind.

Op't zadel wippen ik op en neer
Mien achterwark deed zeer
Elkn veurjoar mut ik doar an wenn
Dan hek gin conditie meer.

Eam rössen ik uut in het zunnegie
Num nen slok uut de thermoskan
Zat op nen baankiej um biej te kom
Mar zogangs gunk mar vedan.

Ik roadpleegn eam mien routekaart
woar ik noew toch was belaand?
k'Was inmiddels wea wat ofedwaald
Ik fietsen in't mulle zaand.

Mar ok al was't doar merakels mooi
Ik kwam wear op juuste pad
Zo kwam ik wear in Nijverdal
Det dauwtrappen hef wea wat.

Fenny Martens Berends -Nijverdal-

De Baustelle

“Stapperse veld? Mu-j door noar toe? Minjns, kienders, wat mu-j door now zuken?”
“Door goan wi-j skrieven.” “Woorover?” “Dat wiet ek nog niet, dat kump nog wel.”

Mien ome Jan mos lachen.

“Stapperse veld, door wiet ek alles van. Moanden bin wi-j door an ‘t graeven ewest”
“Graeven?”

“Ja, wi-j mossen graeven an de Baustelle. Tussen de Sluus en Asselt mossen wi-j loopgraeven maeken veur de Dusers.

Dat was an et einde van de oorlog. Elke dag mossen alle Gællemuneger keerls an de Baustelle werken. ’s Mörns vrog kwamen wi-j bi-j mekaere, an ’t Veer. As iederiene der dan was, gingen wi-j op de fies noar de Sluus. Door stapte iederiene dan of en wi-j gingen lopend noast de fies verder et veld in, zundag en in de weke”.

“Zunnes ook?” vreug ek.

“Ja, dat mos van de mof .”

“Mer der zullen toch wel wat keerls d'r tegen ewest emn?”

“Netuurluk, mær wat mos ie? Aa-j niet wollen, ging ie noar Duitsland of aandere skeuten z’ oe dood. ’t Was de mof um ’t eemn.

Allienig iene kerel bleef zunnes thuus. Elmich van Lute. Die is nor Herr Müller egoan, dat was de officier die over de Baustelle ging en ef ezegd, dat d'r in de Bubel stet, dat aa-j zunnes niet magen werken.” De Duser ad um kwoad an'ekeken.

“Niet werken? Iederiene muss en du auch!”

Elmich öl an.

Tenslotte zee de mof: “Du bist un vrome man, du kommst im Himmel und ich auch.”

“Now,” zee Elmich, “dat ek der kome, zal allienig genoade wezen, mer ‘t aar ie der komen, vælt nog te bezien.”

Mer i-j moch zunnes tuusblieven!”

Mer toen iederiene kwam, sköl de Duser ze zien kantoor uut en skroewde, dat as ze niet as de dit en dat an et werk gingen, ze vandaege nog op transport nor et Roergebied zollen goan! Iederiene vleug an’t werk, want zie zagen wel dat ie’t miende...

Ome Jan mos lachen en ging der nog mer ies goed veur zitten. I-j was toe een jonge van tegen de twintig en vun ‘t et un verdraejt spænnende tied. Gien zee ging um te oge. Zo ef ie een keer uut een neergestörte bommenwerper een radio esloopt. Et wrak lag op de Belt in de kraggen en toen i-j is der én'egoan met een jutezak achterop de fies. Door stopte i-j de radio in. Gien idee ad ie wat ie der mee kon doen, mer ’t leek um wel wat. Toen ie met dat dink tuuskwam, skrök mien opa um een ongeluk.

“Weg met dat dink! As de mof oe pakt, dan skieten z’oe dood! Domoor!”

“Ja, die Baustelle. Wi-j emn ook ies een keer vreselijk skek at met un Duse soldoat, die bi-j ons op wacht stond. Wi-j waren een einde ’t veld in met een köppel kerels. Een Duser met een geweer op de rögge leup bi-j ons. Et was een saggerijnige vent. Et laand, woorin wi-j an ’t graeven waren, leup dood tegen een diepe sloot. Opiens skroewde de Duser: “Was ist das?” W-j zagen, dat ie nor ’t einde van ’t laand keek en wat zagen wi-j door? Een eufd, dat én en weer ging en langzaam verder beweug. Et was wel duidelijk, dat er een boer in een roeibeutien deur de sloot vaerde. De Duser snapte der neks van. Inwendig mos ek vreselijk lachen um de smoel van de mof. Ek stond toen vlak bi-j um. Ek zee: “Wiet ie niet was das iest? Das ist ein Kobolt.” (kabouter)

De ogen van de Duser puulden uut.

“Ein Kobolt?”

“Ja,” zee’k, die zitten nog ier, eine ganze Menge.”

Et eufd ging mer én en weer, meer ko-j niet zien boven et grös.

De Duser leup achteruut.

“Kobolt?.” eurde 'k um nog zaegen.

I-j leup bi-j mi-j vandoan, net zo lange tot wi-j allemoale tussen um en de boer waren.

Even laeter was et eufd verdwenen.

De Duser deu een diepe zucht.

“Glücklich,” mompelde i-j, “der ist weg.”

Co Mateboer -Genemuiden-

Lentekriebels in 150 woorden

Lentegroeten

Fris en vrolijk begroeten wi-j de Lente. Zie de knöppen die op springen staon en 't lammegie dartzelt nog altied in de wei. Hoevaeke al bezungen.

Maar... wanneer sni-jklokkies, en 't volk, bezetting en last moeten deurstaon, ja, dan is Lente heel ver weg.

Hoewel et kleinste zunnestraoltie verlichting kan brengen, zie dan, hoe fris en vrolijk men de wereld kan bekieken en beleven.

De eerste Lentedag, herinnering en hoe toen die vraoge kwam:

“Moeder, mag ik de kniekousen an en zonder jasse naor de skoele? Klaasje mag et ook!”

En dan die frisse locht rond de kni-jen en langs et ele been, want de kniekousen werden tot et enkel naor beneden estreupt. Lente!

Tulpen in volle glorie. De geur van narcissen, deurdringend, maar zoe'n fijne geur.

“Moeder, wanneer koop ie zepe mit een narcisgeur?”

Et is er nooit van ekeumen. 't Was er niet.

Et ef lange oorlog ewest, mit en zonder blote kni-jen.

Femmie Woltman Groen -Giethoorn-

Veurjaorskriebels

Ik wone nou alweer een dikke dartig jaor tot volle tevredenheid in Zwartsluis. Het komp maar zelden veur dat ik trogge verlange naor mien geboortegrond. Maar toch is d'r wel iets wat mij dwars zit in de Sluus. En dat bint de mietsen.

Die bezorgt mij elk jaor weer veurjaorskriebels waor ik helemaole niet op zitte te wachten.

Ik bin van mening dat de schepping veur het grootste gedeelte best goed in mekare zit. Maar de zin en het nut van mietsen ontgiet mij totaal. De grotere breur van de miets -de steekmug- daor bin ik ook niet gecharmeerd van, maar ik kan mij veurstellen dat die in de voedselketen nog ienige betiekenis hebt. Maar mietsen toch zeker niet. Het consumeren daorvan zet totaal gien zoden an de diek.

Nee, mietsen daor krieg ik de kriebels van. Dat is ook het ienige wat mij stek in de Sluus.

Henk Hooijer -Zwartsluis-

Stamroze

As 'n koninginne
stiet ze in mien veurtuin
en tussen kale struken
en of-evallen blad
hangt ze zwoar van bloemen
oaver et verweerde pad.

De hele lange zommer deur
steun ze fris en bliej te pronk
kreeg oprech bewondering
noe deurstiet ze storm en regen
en de eerste nachvössies
ok doar kon ze tegen.

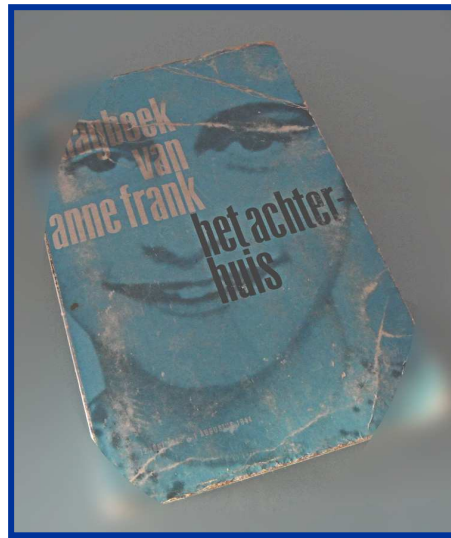
Ik kiek noar heur
vanuut mien raam
en deenk: wat bin ie dapper
et heufd rechop bluuij ie ma deur
en al is't bienoa middewinter
ie behoald oew kleur.

Dick Podt-Schoten -Nijverdalen-

Dagbook en duurgevven

Mangs valt zoa mer wat dinge tehoap en op ziene stie. Dissen morgen leas ik dat de Duutse ZDF het leaven van Anne Frank, dat zee zoa mooi op hef schrevven in ear dagbeuk, op film wil zetten. Ankommende zommer wördt het in twee deel oetzunden. Het geet oaver de tied dat Anne met ear familie was votkröppen vuur de Duutsers in het boavenhoes in Amsterdam. Doar noa wördt 'n film votgevven an alle scholen in Duutslaand. Dat leste is van betaansie umdat wie, de generaties dee now de toekomst hebt, der altied op mot blieven wiezen dat het met mekaar oorlog voeren zoa onneudig is.

Kottens nog las ik het dagbook van mien oom Dick, geboren Rotterdammer en doar ok de hongerweenter van '44-45' metmaakt. Nich te vatten, veural het gebrek an etten en hoolt um 'n kachel te stokkeren. Mer ok wat ze wal konden doon, noar de bioscoop, oet daansen goan en concerten bezeuken. 'n Zinvol document.

Oaver dee slimme tied schreef ok Theodorus Bootsma in zien dagbook dat löp van augustus 1944 tot eand mei 1945. Bootsma was van 1916 tot en met 1923 directeur van de melkfabriek in Rossum (Ov) en is later met zien gezin in Utrecht goan wonen. Disse melkfabriek is opricht in 1894 onder 'n mooien naam Coöperatieve Stoomzuivelfabriek "De Eendracht". In de joaren dat Bootsma met zien gezin in Rossum woonden wöörden doar zeuven keender geboren. In 1942 wördt bie ne razzia dree van de jongs van Bootsma in Utrecht oppakt en in Duutslaand verplicht an het weark zet. Bootsma schrif grootsmächtig, net zoa as mien oom, ok oaver de honger en het tekort an hoolt en kollen vuur 'n kachel. Ie veult, met troanen in de oagen, wat zee in dee tied mossen duurstoan. As wie dit ofzet teggen ous mooie leaven wat wie, geboren noa 'n oorlog hebt had en hebt, dan bin wie geluksvöggel. En doarum hebt wie de plicht duur te gevven het verdreet van nen oorlog en te waarschouwen um der nooit an te beginnen. Het gedenkbook, oetgevven 50 joar noa de bevrijding in de gemeente Weersel, hef nich vuur niks 'n titel metkreggen 'Dat möt wie nich wier hebn'. In het book van Bootsma leas ie zoa het gemis en de hop op het hoeskoomen van de dree jongs. En as de familie dan eand mei bericht krig dat twee van de dree jongs in april 1945 um het leaven bint kommen, is het schrieven doan. Pas op 19 november 1945 slöt Bootsma kort of met dat de tied de wonden mot helen. Theodorus Bootsma, met zien Freese achtergrond, schrif bie wieze van 'n stil protest in zien dagbook 'duutsers' en 'duutslaand' consequent met ne kleane letter. Het is in zien oagen zölfs ne verzetsdaad umdat hee der vanoet geet dat nooit een dit dagbook zal

leazen. Joaren later veendt ne kleanzön dit dagbook en gef het, tehoap met breeven van zien vader schrevven as onderduker, oet onder de titel: ‘Twee werelden één hongerwinter’. Ik zeg het al, mangs komt dinge tehoap. Vergangen zoaterdag las ik in de kraant oaver het Joodse wicht Etty Hillesum, geboren in 1914. Ne biezondere vrouw dee op jonge leaftied en in nen korten tied ear deepste geveulens oaver het nut van oorlog toovertrouwen an het papier. Zee filosoferen oaver hoo het terecht is dat wie zoavöl haat hebt teggen de Duutse bezetter, zoalang wie zölf ok nog haat in ouns hebt. ‘Woarum doot de leu dit mekaar an’, is ear grote vroag. Zee löt ouns zeen dat der op alle leavensvroagen wisse nog gen antwoorden bint. Honderd joar noa ear geboorte bint nog altied völ leu onder ’n indruk van ear visie. Etty Hillesum geet in ear jonge leaven zölfs zoawiet dat ze vriejwillig ear baan opgef en as maatschappelijk wearkster geet wearken in het kamp Westerbork. Het kost ear het leaven, want in 1943 wördt ze vergast in Auschwitz-Birkenau. Oorlog, nog altied, kiek b.v. mer noar Mali en Syrië. Ie könt der nich genug op wiezen.

Bert Wolbert -Oldenzaal-

Der bin zovölle verskillende kussen. Ier wat veurbeelden.

Zovölle soorten kussen.

Een ni-jgeboren mense
ie oldt et in oen armen
ie wilt et graag verwarmen
det is oen grootste wense.
Ie streelt det liéve pöppien
kust zacht det kleine köppien.

Et kindtien gef een lik
kust oe met oopm mond
metiéne e'j 'n verbond
et lacht en ef zo'n skik
't mak eel oen snufferd nat
et is en blef oen skat.

Een kussien veur een peuter
ij viel en 't deed zo zeer
ij skreide telkens weer
ij's nog iéns niet een kleuter
zien kniegien is bebloéd
't kussien mak völle goed.

De kleuter wil opbliem
die vuult zich nog niet moe
maar z' is an sloapm toe
zit d'oong rood te vriem.
Nog èempies eel speciaal
een lief kussiesver-aal.

De jongen smoorverliefd
op 't meisien van zien droomm
wil niet langerder skroomm
want as et eur belieft
zal ij eur 't kussen leren
niet iéns, mar völle keren.

Et pasgetrouwde stel?
zi-j vülen zich subliem
bin dagelijks intiem
spöllen et liefdesspel
met lange iéte kussen
goan ze un artstocht blussen.

En de bejoarde man
legt 'd arrems um zien vrouwe
zien eëng olde trouwe
metgezel en gef eur dan
een kus een zachte aai
zo'n lèem wordt echt nooit saai.

As dan et ofskeid komt
et ofskeid deur de dood
is et verdriet zo groot
dan is 't geluud verstomd
ie wilt nog ién ding doen
een leste ofskeidszoen.

Corrie Overmars -Hasselt-

Et lange, leste verhael...

Saander en Midas

Et appartement van Saander is met ni-jmoes spul meubileerd. Et blinkt en glimt d'r van 't nekkel. De luie stoelen, eenvoudig bekleed bin stærk en strak van lijn.

Op iene van disse stoelen zit Saander van Diek, keurig in 't midden van de zittige.

Tegenover um, in een aandere stoel zit dr. van Veen, veurzechtig genietend, kleine slukkies nemend uut een glas.

Dr. van Veen ef neks keurigs over um. I-j is dekke, slördig en onder zien woeste raegebol stroalt een vriendelijk blozend gezechte. I-j ef een diepe, iese lach over um en de gewoente umme umzelf en alles um um én met segareasse te bestreuien.

Saander ef, toe ie dat zag, allemoale asbækkies bi-j um neerezet.

't Is vergeefse muuite.

Dan wördt de stilte verbreuken. Dr. van Veen stelt een vroage.

“Vertelt ies,” zæg ie, “Woorumme Saander?”

Et liekt of et starre lechem van Saander nog meer verstrakt en d'r kump een diepe rimpel boven zien neuze.

I-j skufelt wat met zien achterwærk over de stoelzittige en zucht een keer.

“Tja...” zæg ie, “tja...” Zien aanden froemelen onrustig met zien stropdasse.

Dan is 't weer stille in de kaemer met de twie mannen en beider gedachten glieren weerumme... zestig jaar weerumme.

Twie jochies draeven ver'it achter mekaere an.

Et is stille op de grindwæg, die langs de weilanden löp, met ier en door een bussien veur de ofwisselige. Gien meinse in de værre umtræk te zien, allienig eur ie zo now en dan vanuut de værte gedempt, et geblér van een koe.

Et veurste jochien is laangk en lenig en beweegt um gemakkelijk..

Et achterste kereltien is kleiner, ronder, stiever en zwieteriger.

Zo now en dan aelt die een poesterige zaldoek uut de zak van zien broek en gef doormee een ael langs zien druppende veureufd.

Et kiend dat zien kammereudtien een einde veur is draeit um umme.

“Hé Midas,” skroewt ie met een skörre, oversloande stemme, jongens van die leeftied eigen, “skiet ies op man!”

Metiene zwenkt ie noar links en met een atletische sprong zeilt ie over de noastlengende sloot.

Et aandere jochien stoekt en kek bezörgd noar et waeter. Die sloot is vuus te bried veur um, wet ie, door kump ie nooit over.

Maer i-j wil en i-j zal!

Eindelijk ies een kiend wat met um wil spulen en niet de iele tied “Koning Midas ef ezelsoren!” noar um skroewt.

Of “Dekkop!” of “Voegelverskrekker!”, dat muut ie now niet bedæerven.

Langzem skufelt ie noar de plække woor zien méútien de sprong ewoagd ef.

Zal i-j et preberen? As moeier zol wieten dat ze zoværre van uus ofedwaeld waren, dan zol ze vaste bezörgd wezen en misskien ook wel kwoad.

Et groezelige waeter liekt um an te grijnzen, maer i-j löt um niet van de wieze brengen. I-j dut een paer stappen achteruut en creëert zo een grotere ofstaand.

Met de moed der wan'oop nemp ie de anloop en springt met alle kracht die ie op kan brengen.

I-j laandt met beide voeten tegen de wallekaant en et waeter gutst over zien voeten.

Met beide aanden grep ie in de gröspollen en met vule muuite kan ie um noar boven trækken.

Saander is al vuuftig meter vænderop en ef van dat alles neks mee'ekregen.
 Zien doel is een vri-j decht bussien en door stevent ie op of.
 “Kom op dan, Midas!” röp ie nog een keer over zien skolder.
 Een gelukzaeligeid trækt deur et iele lief van et dekke jochien. Weer zee ie “Midas” en gien
 “Vetzak “ of “Dikkie Bigman”.
 Ondanks dat zien voeten in de skoenen sjoeksen volgt ie met verni-jde energie zien
 kammereudtien en eemn laeter bin ze allebeiden in de beskuttige van de struken en kleine
 beumpies.

Dan slæt et noodlot toe.

Al slupend achter Saander an vuult Midas dat ie met zien ræchtervoet iets ærds raekt en
 metiene sköt d'r een skærpe zeerte deur zien bien, net asof ie deur een groot biest egrepen
 wördt. I-j vælt met een klap acherover en i-j gielt van de zeerte.

Saander stopt, draeit um umme en kump noar Midas toe.

Eemn kek ie met grote ogen noar et bien van zien tiedelijke vriendtien, trækt wit wæg, zæg
 neks en draeft met grote sprongen wæg, de kaant op woor ze vandoan ekomen bin.

Door leg Midas now... al een poze... al een iele poze...ielemoale in zien ientien.... zien
 gezechte bi-jtiden klætsnat... niet allient van de wærmte, ook van zien troanen.

Saander is zo maer wæg'egoan, ef um zo maer allienig achter eloaten!

I-j ef iel ærd eskroewd. “Elp... ellup..!” maer d'r kwam gien enkele reactie.

Angstig kek ie noar de skærpe punten van de wildklemme die diepe in in et vleis van zien bien
 steken. Et bloeden is opéúlen, maer et ziet d'r niet goed uut.

I-j zit vaste... ærdstekke vaste!

Zie zullen um toch wel een keer op komen aelen... i-j kan ier toch niet blieven... i-j ef dörst en
 i-j muut zo neudig plassen... en et begint al wat te donkeren... of is et al eerder donker ewest?
 Zol ie zelf dat lillukke dingk lös kunnen krieggen?

Nee, vaste niet, et dut allemoale zo verskrekkelijk zeer!

Zien gezechte is inmiddels op'edreugd, maer gluuut now as een potkacheltien in de winter.

Zien bien klopt en et is zo raer in zien eufd, net of ie droomt of fantasiert.

Allerlei bonte kleuren skieten veur zien ogen langes. Is et now overdag... of 's oavends... is et
 al nacht ewest? I-j wet et niet meer.

I-j lekt een keer langs zien gebærsten lippen en prebeert nog ies te roepen, maer d'r klinkt
 allienig maer een bietien gekras.

Dan löt ie um langzem wægzakken.

*Tieden laeter is et een drukte van belang umme Midas én.
Zelf ef ie dat niet in de gaeten, i-j is nog altied van de wereld.
Ook wet ie niet dat d'r langerder dan vierentwintig uur noar um ezöcht is.
De ambulance kan gelukkig tot vlak veur de sloot komen en met vule kunst- en vliegwerk en
ulp van een paer meinsen die de iele nacht ezöcht emn, brengen ze Midas, met klemme en al,
op de brancard, d'r én.
Wat een geluk dat van Diek de jonge evunden ef! 't Ad niet vule langerder muten duren.
Met loeiende sirene brengt de ziekenauto et gewonde jochien noar een ziekenuus zo'n twintig
kilometer værderop en vangt veur et aandere volk et gewone leven weer an.*

Saander draeit nog altied onrustig in zien stoel én en weer. Et skoeren van de konte van zien broek maekt een skraeperig geluud.

“Tja,” brengt ie veur de zovulste keer noar veuren.

Met umzichtige bewegengen aelt ie uut zien broekzak een keurig gestreken zaldoek, nog prachtig in de volden, en veegt doormee over zien vochtige veureufd.

Dan kek ie met angstaezerige ogen noar de man, dr van Veen, tegenover um die, zoals 't liekt, genietend van zien börreltien, ontspännen in zien stoel achterover ang.

Zien iene broekspupe is wat noar boven eskeuven en net boven de donkerblauwe sokke glinstert d'r wat.

De ogen van Saander wörn d'r as deur een magneet noar toe etrökken, maer beskaemd wendt ie zien gezechte of.

Met de blek strak op et kleed ericht begint ie te proaten.

“Ie muun begriepen Midas da-k mosse kiezen. Met wie mos 'k now solidair wezen? Met oe of met mien vaejer? Dat is muuilijk veur een klein jochien!”

Et kump d'r ongelukkig en stuntelig uut.

Dr Midas van Veen zet be'eerst zien glas op een leeg plækkien tussen een paer asbakken op et téúfeltien noast um.

I-j skukelt wat ræchterop en zien goedmoedige glimlach vervlög. De preteugies van doornet wörn now priemend en ærd.

I-j trækt de broekspupe van zien iene bien nog zo'n twintig centimeter værder noar boven. Et ærde stoal weerkaetst et lecht van de smaekvolle skiemerlaempies onbærmærtig skel terugge.

“Woorumme Saander?” klinkt et.

Feller... dvingender.

Saanders gezechte is now ielemoale nat en de zaldoek in zien aand wördt een foedeltien.

“Luustert Midas,” fluustert ie. ”Mien vaejer was vrogger geregeld an et knooien in ons skuurtien. Ek moche door niet komen, i-j ad et mi-j uitdrukkeijk verbeuden. Maer wat dut een kiend? Netuurlijk net datgene wat niet mag!

Op een oamnd bin-k stiekempies toch goan kieken. Vaejer was, zoas op zovule oavends, noa 't eten op pad egoan, met zoas ook altied, een grote jute zak bi-j um.

Toe zaag 'k et allemoale lengen op de wærkbaanke!

Skærpe iezeren dingen. Wat et was wus 'k niet, maer et leek mi-j niet vule goeds.

'k Bin as de wiedeweergae wægedraeft en ek eb et nooit... nooit an iene vertöllen!

Wat mos 'k Midas... wat mos 'k?”

Zien ogen, skichtig... angstig... maer ook wat verdrietig wörn op de man tegenover um ericht, maer noa wat ie door antræft slæt ie ze beskaemd weer neer.

Dr Midas muut um opdrukken uut de stoel umme in de bienen te komen. De broekspupe gledt geruusloos uut zien vingers.

I-j dut neks... i-j zæg neks... i-j kek allienig maer.

Dan löp ie met be'eerste stappen over et glaanzende parket noar de kaemerdeure.

Stap... sta-ap... stap.. sta-ap.

De deure klekt met een zacht klekkien achter um dechte.
Een minuut laeter slæt de butendeure in et slot.

Doodmuu en volledig uut'eteld blef Saander in de kaemer achter.
De achtergebleven stilte angst in alle oeken en drongt, net as de demonen uut zien jeugd op um an.
't Iele gebeuren drukt as een Gestapoleerze op zien ærsenpanne.
Nog niet uut'eproat!
Noa zestig jaar nog gien skoon skip emækt. Blef et um dan zien iele leven vervolgen?
Net zo muuizum as zien gast een paer minuten eerder drukt i-j um ook op.
I-j get noar bééde, op zien sloapkaemer ef ie nog wel een sloapmussien en ook wel tweeë of drieë.
Veurzechtig dut ie de kaemerdeure lös.
De designlaampe in de roeme al streuit uutbundig zien lecht in de rondte tot in alle oeken, maer Saanders ogen wörn maer noar ie punt etrökken.
Tegen een kæssien met doorop een opgezette vos stet wat raers, wat vremds en et liekt vanuut de værte net of de vos et vaste klemt met zien skærpe taanden.
I-j spært zien ogen wiedwaegns lös um et goed te zien. Een dekke stoulen penne, met bovenan een bríede rieme. Onderan een wat dekker stuk, kunststof of zo, met dooran een skoe en doorboven een donkerblauwe sokke.

Saander trækt spierwit wæg en veurdæt ie zal valen kan ie wankelend nog net de stoel noast de tillefoon aelen.
Dan get de tillefoon.
As een robot pakt Saander de oorn en automatisch zæg ie fluusterend: “Ja...?”
Eerst eurt ie neks.
Dan as ie goed luustert eurt ie toch een geluud, regelmoatig as et tekken van de klokke:
Splof... splof.. splof, asof d'r iene inkelt.
Dan gledt de oorn geruusloos uut zien vingers op de grond.
En weer muut ie zien zaldoek zuken, want dekke troanen rulen over zien rimpelige wangen.

Riek van der Wulp -Genemuiden-